

Извештај независног ревизора

Акционарима и Одбору директора Нафтне индустрије Србије а.д. Нови Сад

Мишљење

По нашем мишљењу, консолидовани финансијски извештаји дају истинит и објективан приказ, по свим материјално значајним аспектима, консолидоване финансијске позиције друштва Нафтна индустрија Србије а.д. Нови Сад (у даљем тексту „Друштво“) и његових зависних друштава (заједно у даљем тексту „Група“) на дан 31. децембра 2019. године, и њене консолидоване финансијске успешности и консолидованих токова готовине за годину завршену на тај дан у складу са Међународним стандардима финансијског извештавања.

Предмет ревизије

Консолидовани финансијски извештаји Групе укључују:

- Консолидовани извештај о финансијској позицији друштва са стањем на дан 31. децембра 2019. године;
- Консолидовани извештај о укупном резултату за годину завршену на тај дан;
- Консолидовани извештај о променама на капиталу за годину завршену на тај дан;
- Консолидовани извештај о токовима готовине за годину завршену на тај дан; и
- Напомене уз консолидоване финансијске извештаје, које садрже преглед значајних рачуноводствених политика и друге напомене уз финансијске извештаје.

Основа за мишљење

Ревизију смо извршили у складу са Међународним стандардима ревизије (МСР). Наше одговорности у складу са тим стандардима су детаљније описане у одељку извештаја који је насловљен *Одговорности ревизора за ревизију консолидованих финансијских извештаја*.

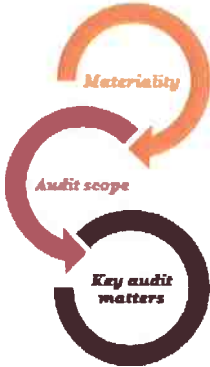
Сматрамо да су ревизијски докази које смо прибавили довољни и адекватни да нам пруже основу за наше мишљење.

Независност

Ми смо независни у односу на Групу у складу са Етичким кодексом за професионалне рачуновође издатим од стране Одбора за међународне етичке стандарде за рачуновође (IESBA Кодекс) и етичким захтевима Закона о ревизији Републике Србије који су релевантни за нашу ревизију консолидованих финансијских извештаја у Републици Србији. Испунили смо наше друге етичке одговорности у складу са IESBA Кодексом и етичким захтевима Закона о ревизији Републике Србије.

Наш приступ ревизији

Преглед

- Материјалност Групе: РСД 1.437 милиона динара (у даљем тексту „РСД“), што представља 5% просечне добити пре опорезивања за претходне три године.
- Ревизија је извршена у 9 зависних друштава која се налазе на територији четири државе.
- Тим ангажован на ревизији Групе извршио је ревизију зависних друштава у Републици Србији, док је ревизија зависних друштава у Румунији и Бугарској извршена заједно са чланицама РwC мреже у тим државама. Чланица РwC мреже у Босни и Херцеговини је извршила ревизију зависних друштава Нафтне индустрије Србије а.д. која се налазе у поменутој држави. Обимом ревизије обухваћено је 99% прихода Групе и 98% апсолутне вредности добити пре опорезивања за Групу.
- Процена резервисања за потребе обнављања природних ресурса и заштите животне средине

При конципирању ревизије утврдили смо ниво материјалности и проценили ризике од материјално значајних грешака у консолидованим финансијским извештајима. Посебну пажњу посветили смо случајевима који предвиђају субјективну процену руководства, као што су нпр. материјално значајне рачуноводствене процене које укључују утврђивање претпоставки и узимање у обзир неизвесних будућих догађаја од стране руководства. Као и код сваке ревизије, пажњу смо посветили ризику од заобилажења интерне контроле од стране руководства, што између осталог укључује, разматрање да ли постоје докази о пристрасности који представљају ризик од постојања материјално значајних грешака насталих услед проневере.

Материјалност

На обим наше ревизије утицала је примена нивоа материјалности. Ревизија је конципирана на начин да се стекне разумно уверење да консолидовани финансијски извештаји не садрже материјално значајне погрешне исказе. Погрешни искази могу настати услед проневере или грешке. Погрешни искази се сматрају материјално значајним ако је разумно очекивати да ће они, појединачно или збирно, утицати на економске одлуке корисника донете на основу консолидованих финансијских извештаја.

На основу нашег професионалног просуђивања, дефинисали смо одређене квантитативне критеријуме материјалности, као и ниво материјалности за консолидоване финансијске извештаје, узете у целини, као што је приказано у табели ниже. Поменуто нам је, уз квалитативне факторе, помогло да дефинишемо обим ревизијског ангажовања, као и природу, временски оквир и опсег ревизијских поступака, као и да извршимо процену ефеката погрешних исказа, уколико постоје, појединачно или збирно, на консолидоване финансијске извештаје, узете у целини.

Ниво материјалности	РСД 1.437 милиона (2018: РСД 1.540 милиона)
Како смо одредили материјалност	5% просечне добити пре опорезивања за претходне три године.
Образложење за примењену основу за одређивање материјалности	Имајући у виду да је на добит пре опорезивања текуће године материјално утицао нови циклус инвестирања у рафинерији, одлучили смо да материјалност треба да буде одређена на основу просека добити пре опорезивања у претходне три године, што представља репрезентативнији показатељ одрживог пословања у поређењу са консолидованом добити пре опорезивања коју смо користили прошле године као полазну основу за одређивање материјалности. За стопу од 5% смо се определили јер је унутар прихватљивих квантитативних критеријума који се користе за профитно оријентисана друштва у овом индустријском сектору.

Са Комисијом за ревизију постигли смо договор о обавештавању Комисије о свим погрешним исказима већим од РСД 57 милиона идентификованим у току ревизије, као и о погрешним исказима мањим од наведеног износа који, према нашем мишљењу, захтевају извештавање.

Кључна ревизијска питања

Кључна ревизијска питања су питања која су, по нашем професионалном просуђивању, била од највећег значаја у нашој ревизији консолидованих финансијских извештаја за текући период. Ова питања су разматрана у контексту ревизије консолидованих финансијских извештаја у целини и у формирању нашег мишљења о њима, и ми нисмо изнели издвојено мишљење о овим питањима.

Кључна ревизијска питања	Како смо приступили кључним ревизијским питањима
<p>Процена резервисања за потребе обнављања природних ресурса и заштите животне средине</p> <p>Резервисање за потребе обнављања природних ресурса и заштите животне средине обелодањено је у напомени 27 уз Консолидоване финансијске извештаје; рачуноводствене политике и кључна просуђивања и процене садржане су у напомени 2 и напомени 3.</p> <p>Обрачун резервисања за потребе обнављања природних ресурса и заштите животне средине захтева значајно просуђивање руководства због сложености поступка процене будућих трошкова, дисконтне стопе и рачности обавеза.</p> <p>Обнављање природних ресурса инфраструктуре нафте и гаса је активност у настанку, стога постоје ограничени историјски подаци који би служили у компаративне сврхе, а за потребе процене будућих трошкова. Поменути фактори усложњавају поступак утврђивања тачног износа резервисања, који је материјално значајан за консолидовани извештај о финансијском положају Групе.</p> <p>Руководство врши преглед резервисања за потребе обнављања природних ресурса и заштите животне средине на годишњем нивоу, и то за средства за истраживање и процењивање и средства за прераду. Преглед од стране руководства обухвата и анализу ефеката промена у законској регулативи Републике Србије, очекиваног приступа руководства обнављању природних ресурса, процену трошкова, дисконтне стопе, рачност обавеза као и ефекти промена девизних курсева.</p>	<p>Ми смо извршили критичку оцену годишњих извештаја руководства о исказаним резервисањима. Посебну пажњу смо посветили средствима код којих се промене у процени трошкова директно одражавају на консолидовани извештај о укупном резултату, а не исказују се као средство.</p> <p>Тестирањем је обухваћено разумевање законских и изведених обавеза у погледу обнављања природних ресурса средстава, и то на основу процене корисног века употребе средства и трошка за заштиту животне средине.</p> <p>Посебно, обавили смо следеће поступке ревизије:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Утврдили смо и проверили претпоставке везане за трошкове а које најзначајније утичу на резервисања, и то путем прегледа стварно насталих трошкова у току године и њиховог упоређивања са подацима из ранијих година; - Утврдили смо стручност и објективност лица која су вршила процену трошкова, и то путем ангажовања проценитеља да оцене оправданост дисконтне стопе примењене на претпоставке везане за трошкове и њеним упоређивањем са стопама на државне обвезнице Републике Србије за слични период; - Извршили смо проверу математичке тачности релевантних модела; - Извршили смо проверу потпуности података, и то путем њиховог упоређивања са другим нефинансијским информацијама и ревизијским поступцима извршеним везано за некретнине, постројења и опрему; - Извршили смо проверу промене статуса нафтних бушотина у односу на прошлу годину, и то физичким прегледом, с обзиром да статус нафтних бушотина има материјалан утицај на обрачун резервисања. - Извршили смо проверу анализе осетљивости коју је припремило руководство за главне претпоставке (дисконтна стопа и процена трошкова). Проверили смо математичку тачност калкулације и закључили да резултати нису материјално различити и да с у оквиру дозвољеног распона.

Како смо прилагодили обим ревизије Групе

Прилагодили смо обим ревизије са циљем да обезбедимо примену довољних поступака за потребе изражавања мишљења о консолидованим финансијским извештајима, узетим у целини, при чему смо водили рачуна о структури Групе, рачуноводственим процесима и системима контрола, као и сектору привреде у коме Група послује.

Приликом дефинисања обима ревизије Групе, утврдили смо природу и обим посла који ће бити спроведен у зависним друштвима, као и на консолидованом нивоу. Тамо где је ревизија спроведена од стране локалних ревизора ми смо вршили надзор на нивоу консолидације, и спровели поступке прегледа са циљем да прибавимо довољно ревизијских доказа који поткрепљују наше мишљење о консолидованим финансијским извештајима, узетим у целини. У свим локалним зависним друштвима ревизију смо вршили или ми или друштва која су чланице PwC мреже.

Наш приступ приликом утврђивања обима ревизије Групе састоји се од три корака, а зависна друштва која испуњавају један или више доле наведених критеријума се сматрају онима која спадају у обим ревизијског тестирања:

- 1) Значајан допринос, већи од 15%, на добит пре опорезивања, приход, односно укупну имовину. Код ових зависних друштава ревизија се врши у пуном обиму;
- 2) Постојање материјално значајног ризика, било на нивоу зависног друштва, узето у целини, или, пак, на нивоу линије у финансијским извештајима. Ово се односи на позиције у финансијским извештајима код којих постоји ризик од материјално значајних погрешних исказа, утврђених у току фазе планирања ревизије; или
- 3) Најзначајнија друга зависна друштва која нам омогућавају да се уверимо у обухватност поступака на нивоу сваке линије у финансијским извештајима, као и да укључимо у ревизију додатне непредвиђене поступке.

На основу овог процеса идентификовано је девет зависних друштава на територији четири државе која су, према нашем мишљењу, захтевала или пун обим ревизије (Нафтна Индустрија Србије а.д.) или примену усмерених ревизорских поступака за одређене позиције у финансијским извештајима. Поменута зависна друштва заједно остварују 99% прихода и имају 98% апсолутне добити пре опорезивања Групе.

Због своје структуре и величине, Група има неколико малих зависних друштава која посматрано појединачно нису материјално значајна али заједно чине значајан део добити пре опорезивања Групе, њених прихода, односно укупних средстава. Ова зависна друштва су обухваћена ревизијом консолидованих финансијских извештаја и том приликом су спроведени:

- 1) Укупни аналитички поступци ревизије: Значајан део преосталих зависних друштава која нису била одабрана за ревизију на појединачном нивоу, био је предмет анализе промена на годишњем нивоу, на консолидованом нивоу, уз посебан осврт на салда са високим степеном ризика и неуобичајеним кретањима. Зависна друштва која нису била предмет укупних аналитичких поступака ревизије нису материјално значајна, било да су посматрана појединачно или у збиру.
- 2) Тестирање финансијских система, процеса и контрола: Тестирање општих контрола обавили смо на нивоу ревизије консолидованих финансијских извештаја. Тестирањем система и ефикасности контрола, руководио је наш тим задужен за ревизију Групе. Преглед резултата тестирања се врши током године и узима се у обзир при континуираном ажурирању обима ревизије Групе.
- 3) Тестирање конкретних пословних промена: Приликом ревизије консолидованих финансијских извештаја извршили смо тестирање конкретних пословних промена, као и тестирање умањења вредности гудвила и тестирање стања резервисања за судске спорове.

Остале информације

Руководство је одговорно за остале информације. Остале информације обухватају Годишњи извештај о пословању (али не укључује консолидоване финансијске извештаје и извештај ревизора о њима), за који очекујемо да ће нам бити стављен на располагање након датума извештаја ревизора.

Наше мишљење о консолидованим финансијским извештајима се не односи на остале информације и не изражавамо било који облик закључка којим се пружа уверавање о њима.

У вези са нашом ревизијом консолидованих финансијских извештаја, наша одговорност је да прочитамо остале информације, наведене у тексту горе, када нам буду доступне, и при томе размотримо да ли постоји материјална недоследност између њих и консолидованих финансијских извештаја или наших сазнања стечених током ревизије, или на други начин, представљају материјално погрешна исказивања.

Када прочитамо Годишњи извештај о пословању, ако закључимо да постоји материјално погрешно исказивање у њему, од нас се захтева да о тој чињеници обавестимо лица овлашћена за управљање.

Одговорности руководства и лица овлашћених за управљање за консолидоване финансијске извештаје

Руководство је одговорно за припрему и фер презентацију ових консолидованих финансијских извештаја у складу са Међународним стандардима финансијског извештавања, и за оне интерне контроле за које одреди да су потребне за припрему консолидованих финансијских извештаја који не садрже материјално значајне погрешне исказе, настале било услед проневере или грешке.

При састављању консолидованих финансијских извештаја, руководство је одговорно за процену способности Групе да настави са пословањем у складу са начелом сталности, обелодањујући, по потреби, питања која се односе на сталност пословања и примену начела сталности пословања као рачуноводствене основе, осим ако руководство намерава да ликвидира Групу или да обустави пословање или нема другу реалну могућност осим да то уради.

Лица овлашћена за управљање су одговорна за надгледање процеса финансијског извештавања Групе.

Одговорност ревизора за ревизију консолидованих финансијских извештаја

Наш циљ је стицање уверавања у разумној мери о томе да консолидовани финансијски извештаји, узети у целини, не садрже материјално значајне погрешне исказе настале услед проневере или грешке, и издавање ревизорског извештаја који садржи мишљење ревизора. Уверавање у разумној мери означава висок ниво уверења али не представља гаранцију да ће ревизија спроведена у складу са Међународним стандардима ревизије (МСР) увек открити материјално погрешне исказе, ако такви искази постоје. Погрешни искази могу да настану услед проневере или грешке и сматрају се материјално значајним ако је разумно очекивати да ће они, појединачно или збирно, утицати на економске одлуке корисника донете на основу консолидованих финансијских извештаја.

Као део ревизије коју обављамо у складу са Међународним стандардима ревизије, ми примењујемо професионално просуђивање и одржавамо професионални скептицизам током ревизије. Исто тако, ми:

- Вршимо идентификацију и процену ризика од материјално значајних погрешних исказа у консолидованим финансијским извештајима, насталих услед проневере или грешке, осмишљавамо и обављамо ревизијске поступке који су прикладни за те ризике и прибављамо довољно адекватних ревизијских доказа да обезбеде основу за мишљење ревизора. Ризик да неће бити идентификовани материјално значајни погрешни искази који су резултат проневере је већи него за погрешне исказе настале услед грешке, зато што проневера може да укључи удруживање, фалсификовање, намерне пропусте, лажно представљање или заобилажење интерне контроле.
- Стичемо разумевање о интерним контролама које су релевантне за ревизију ради осмишљавања ревизијских поступака који су прикладни у датим околностима, али не у циљу изражавања мишљења о ефикасности система интерне контроле Групе.
- Вршимо процену примењених рачуноводствених политика и у којој мери су разумне рачуноводствене процене и повезана обелодањивања које је извршило руководство.

- Доносимо закључак о прикладности примене начела сталности као рачуноводствене основе од стране руководства и, на основу прикупљених ревизијских доказа, доносимо закључак о томе да ли постоји материјална неизвесност у вези са догађајима или условима који могу да изазову значајну сумњу у погледу способности Групе да настави са пословањем у складу са начелом сталности. Ако закључимо да постоји материјална неизвесност, дужни смо да у свом извештају скренемо пажњу на повезана обелодањивања у консолидованим финансијским извештајима или, ако таква обелодањивања нису адекватна, да модификујемо своје мишљење. Наши закључци се заснивају на ревизијским доказима прикупљеним до датума извештаја ревизора. Међутим, будући догађаји или услови могу за последицу да имају да Група престане да послује у складу са начелом сталности.
- Вршимо процену укупне презентације, структуре и садржаја консолидованих финансијских извештаја, укључујући обелодањивања, као и да ли су у консолидованим финансијским извештајима приказане основне трансакције и догађаји на такав начин да се постигне фер презентација.
- Прибављамо довољно адекватних ревизијских доказа о финансијским информацијама друштва односно о пословним активностима унутар Групе са циљем да изразимо мишљење о консолидованим финансијским извештајима. Ми смо одговорни за усмеравање, надзор и извршење ревизије Групе. Такође, ми смо искључиво одговорни за наше ревизијско мишљење,

Саопштавамо лицима овлашћеним за управљање, између осталог, планирани обим и време ревизије и значајне ревизијске налазе, укључујући све значајне недостатке интерне контроле које смо идентификовали током ревизије.

Такође, достављамо лицима овлашћеним за управљање изјаву да смо усклађени са релевантним етичким захтевима у погледу независности и да ћемо их обавестити о свим односима и осталим питањима за која може разумно да се претпостави да утичу на нашу независност, и где је то могуће, о повезаним мерама заштите.

Од питања која су саопштена лицима овлашћеним за управљање, ми одређујемо која питања су била од највеће важности у ревизији консолидованих финансијских извештаја за текући период и стога су кључна ревизијска питања. Ми описујемо ова питања у извештају ревизора, осим ако закон или регулатива искључује јавно обелодањивање о том питању или када, у изузетно ретким околностима, утврдимо да питање не треба да буде укључено у извештај ревизора, зато што је разумно очекивати да негативне последице буду веће него користи од такве комуникације.

Партнер на пројекту ревизије, након које ревизор издаје Извештај независног ревизора је Емануел Кениг (Emmanuel Koenig).

PricewaterhouseCoopers d.o.o.

PricewaterhouseCoopers d.o.o. Beograd

Београд, Република Србија

30. јануар 2020. године

